

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 20 października 2021 r.

Pozycja 132

POSTANOWIENIE

z dnia 13 lipca 2021 r.

Sygn. akt Ts 14/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Zielonacki,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej Spółdzielni Mieszkaniowej [...] o zbadanie zgodności:

art. 424⁵ § 1 pkt 5, art. 424⁶ oraz art. 424⁸ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460) w związku z art. 89 § 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2019 r. poz. 825), „w zakresie uwarunkowania wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia od uprzedniego wyczerpania wszelkich środków prawnych przewidzianych na wzruszenie orzeczenia, tj. również skargi nadzwyczajnej oraz braku uregulowania terminu na złożenie skargi nadzwyczajnej i postępowania wywołanego wniesieniem tejże skargi w stosunku do terminu przewidzianego na złożenie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia”, z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 14 stycznia 2021 r. (data nadania) Spółdzielnia Mieszkaniowa [...] (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, wystąpiła z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego:

Pismem z 11 września 2018 r. skarżąca wystąpiła ze skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w W. z 24 maja 2017 r. (sygn. akt [...]); dalej: postanowienie Sądu Okręgowego) wydanego w sprawie o ustanowienie służebności drogi koniecznej.

Sąd Najwyższy postanowieniem z 20 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]; dalej: postanowienie Sądu Najwyższego) odrzucił powyższą skargę. W uzasadnieniu wskazał, że nie zostało spełnione przez skarżącą wymaganie określone w art. 424⁵ § 1 pkt 5 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460), „(...) tj. wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie

było i nie jest możliwe (...). Zawarte w uzasadnieniu skargi stanowisko skarżącej (...) pomija m.in. okoliczność, iż w dniu 3 kwietnia 2018 r., a więc przed wniesieniem skargi, do polskiego systemu prawnego wprowadzono kolejny nadzwyczajny środek zaskarżenia, tj. skargę nadzwyczajną (...)” (s. 3 postanowienia). Orzeczenie to doręczono skarżącej 26 lutego 2019 r.

W związku z powyższym, skarżąca złożyła do Rzecznika Praw Obywatelskich wnioszek o wniesienie w jej imieniu skargi nadzwyczajnej od postanowienia Sądu Okręgowego. Pismem z 16 października 2020 r. (sygn. akt [...]) uznał on jednak, że nie ma podstaw do skorzystania z tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Pismo to doręczono skarżącej 16 października 2020 r.

Jako ostateczne orzeczenia wydane na podstawie zakwestionowanych w skardze przepisów skarżąca wskazała postanowienie Sądu Najwyższego oraz pismo Rzecznika Praw Obywatelskich.

2. Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 9 lutego 2021 r. skarżąca została wezwana do usunięcia braków formalnych skargi przez:

1) doręczenie odpisów lub poświadczonych za zgodność z oryginałem:

- a) postanowienia Sądu Rejonowego w W. z 26 marca 2015 r. (sygn. akt [...]) wraz z czterema jego kopiami,
- b) postanowienia Sądu Okręgowego,
- c) postanowienia Sądu Najwyższego,
- d) pisma RPO;

2) podanie i udokumentowanie daty (tj. poświadczonej koperty wraz z monitoringiem przesyłki Poczty Polskiej lub potwierdzenia odbioru przesyłki) doręczenia skarżącej postanowienia Sądu Najwyższego.

Pismem procesowym z 19 lutego 2021 r. (data nadania) skarżąca usunęła powyższe braki formalne.

W złożonej skardze konstytucyjnej skarżąca stwierdziła, że w jej ocenie:

a) „art. 424⁵ § 1 pkt 5 w związku z art. 424⁸ KPC jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji w zakresie nakazującym stronie wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze «innych środków prawnych», przez co w konsekwencji, o dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, decyduje nie sąd, a podmioty wymienione w art. 89 § 2 Ustawy o Sądzie Najwyższym” (s. 7 skargi);

b) „art. 424⁶ KPC w związku z art. 89 § 3 Ustawy o Sądzie Najwyższym jest niezgodny art. 45 ust. 1 Konstytucji w zakresie braku uregulowania wpływu obu terminów na siebie, co w konsekwencji powoduje, iż strona w pierwszej kolejności musi zwrócić się do podmiotów wymienionych w art. 89 § 2 Ustawy o Sądzie Najwyższym o podjęcie czynności zmierzających do wniesienia skargi nadzwyczajnej, zaś podmioty te nie mają określonego w ustawie czasu na podjęcie stosownych działań, co w konsekwencji prowadzić może (i niejednokrotnie prowadzi) do bezskutecznego upływu dwuletniego terminu przewidzianego na złożenie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia” (s. 7 skargi).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu już w początkowej fazie postępowania spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygania. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze

konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona określone przez prawo wymagania oraz nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

2. W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi konstytucyjnej może być ustawa lub inny akt normatywny, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach skarżącego albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Art. 53 ust. 1 u.o.t.p.TK zobowiązuje skarżącego do określenia kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach skarżącego określonych w Konstytucji, wskazania, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego, i w jaki sposób – jego zdaniem – zostały naruszone oraz do uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie.

3. Skarżąca stwierdziła, że naruszenie praw i wolności konstytucyjnych wiąże z dwoma ostatecznymi orzeczeniami.

3.1. Jako pierwsze wskazała postanowienie Sądu Najwyższego z 20 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]), które jak wyjaśniła, zostało jej doręczone 26 lutego 2019 r. Zgodnie z art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu trzech miesięcy od dnia doręczenia skarżącej prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia. Od 26 lutego 2019 r. rozpoczął się więc bieg trzymiesięcznego terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej. Termin ten upłynął skarżącej 27 maja 2019 r. Skarga konstytucyjna została natomiast nadana 14 stycznia 2021 r., a zatem z przekroczeniem terminu określonego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK. Okoliczność ta – w myśl art. 61 ust. 4 pkt 1 w związku z art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK – stanowi samodzielną podstawę odmowy nadania analizowanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu w zakresie odnoszącym się do wskazanego orzeczenia Sądu Najwyższego.

3.2. Jako drugie orzeczenie, skarżąca wskazała pismo Rzecznika Praw Obywatelskich z 16 października 2020 r. (znak: [...]). Trybunał stwierdza, że zakwestionowane w skardze przepisy – w zakresie określonym przez skarżącą – nie były podstawą wydania powyższego rozstrzygnięcia. Pismo Rzecznika Praw Obywatelskich informuje jedynie o braku istnienia podstaw do wniesienia skargi nadzwyczajnej (o których mowa w art. 89 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, Dz. U. z 2019 r. poz. 825; obecnie: Dz. U. z 2021 r. poz. 154, ze zm.), podczas gdy podnoszony w skardze problem konstytucyjny dotyczy przede wszystkim kwestii uwarunkowania wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia od uprzedniego wyczerpania wszelkich środków prawnych, przewidzianych na wzruszenie orzeczenia oraz braku regulacji w zakresie terminu na złożenie skargi nadzwyczajnej i postępowania wywołanego jej wniesieniem. Nie ma więc związku między wskazanym jako ostateczne rozstrzygnięcie pismem Rzecznika Praw Obywatelskich a zaskarżonymi przepisami oraz podniesionym przez skarżącą naruszeniem praw podmiotowych. Okoliczność ta – zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji i art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK – przemawia za odmową nadania skardze dalszego biegu w zakresie odnoszącym się do wskazanego pisma.

W związku z powyższym należało postanowić jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.